

lén, az Öreghegyen, meredek domboldalon van. A 70 cm széles, 60–100 cm mély sávalapok ásásakor bukkan- tak a csontokra, amelyeket a munkások kiszedtek.

Gondosan végignézve az alapárkokat, azokban sem- miféle beásás nyomát nem láttam, mindenütt homo- gén barnás homok mutatkozott. Nem találtam leletet az árkokból kidobott földben sem.

Szeptember 5-én a gödöllői Temetkezési Vállalat- tól megkaptuk a koponya és a vázcsontok nagy részét. Az állcsont egyik oldalán a fogak felett zöld patinafolt van. A csontok között volt egy honfoglalás kori körte ala- kú vaskengyel, amely egyértelműen datálja a sír korát. A csontokat beszállító alkalmazott látott a helyszínen egy karikás vasablát is, ez azonban szerinte szétesett, ami- kor hozzányúltak. További kísérleteim hogy kikérdezzem a munkásokat a találás körülményeiről, illetve a hiányzó másik kengyelről sikertelenek maradtak.

A leletek a Tragor Ignác Múzeumba kerültek, a cson- tokat átadtam vizsgálatra Mende Balázs antropológusnak.

A lelőhely az MRT 13/3 kötet (kézirat) számozását követve a 10/58 sz. lelőhely.

KÖVÁRI KLÁRA

165. Győr, Budai út 1.

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kk, Kú

2005. április 14. és augusztus 19. között folytattuk és befejeztük a 2004-ben megkezdett megelőző régészeti feltárást. Mintegy 2500 m² területen újabb 311 objektu- mot tártunk fel, ezzel az objektumok száma 626-ra emel- kedett.

Öt további római kori árkot, 16 árokkeretet illetve árokkeret-részletet, 36 sírt találtunk. A sírok a korai ró- mai időszakból származnak, többségük kiégetett gödrű szórt hamvas temetkezés, de urnás és tetemtemetéses sírok is előfordultak.

A 10–11. századi periódust 15 újabb ház képviseli, 5 nagyobb Árpád-kori ház, szabadban álló kemencék, göd- rök és árkok is előkerültek. Befejeztük két 2004-ben már elért nagy épület (tárház) feltárását, további hármat tel- jesen, kettőt részben sikerült kiásnunk, ezek az Árpád- kor végére keltezhetőek. Több gödör, verem és kút is elő- került, kronológiai helyzetüket a leletanyag kiértékelése során határozhatjuk meg. Számos stratigráfiai megfigye- lést sikerült rögzítenünk, amelyek elsősorban a kora kö- zépkori település periódusainak, jellegzetes épülettípu- sainak meghatározásában lesznek segítségünkre.

Feltártunk egy több periódusú késő középkori–új- kori építményt, illetve annak szint alatti alapjait és pin- céit. Zsigmond- illetve Mátyás-kori kerámia került elő belőlük, elbontásukra a 16. században a győri erőd épí- tésével kapcsolatosan kerülhetett sor. Számos újkori beásás, fal, kerítés és ismeretlen közmű bolygatta a te- rületet.

Munkatársak: Szőnyi Eszter, Bíró Szilvia, Molnár At- tila régészek.

TOMKA PÉTER

166. Győr, Király utca 13–15.

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró

2005. január 27. és február 10. között megelőző feltá- rást végeztünk az épületek pincéiben, az alapokat erő- sítő vasbeton gerendák árkainak kiásására, megfigyelé- sére és dokumentálására. A munka során a pince-pad- lótól számított 40 cm-es mélységig kiásott árkok minde- nütt csak az újkori padlóalapozást, illetve újkori rétege- ket foglaltak magukba, esetleg eljutottak a régészeti ré- tegek felszínéig (néhány római kerámiatöredéket ered- ményezve), de értelmezhető adatokkal nem szolgáltak. A Király u. 15. pincéjében az általunk 1. és 2. helyiség- nek nevezett részeken, ahol nem volt betonpadló a he- lysiségek belsejében, 2 kis szondát nyitottunk. Az alta- lajt az utcaszinttől számított 4 m mélységben csak az 1. szondában tudtuk elérni, a 2. szondában statikai okok- ból ugyanilyen mélységben a kutatást abba kellett hagy- nunk, itt viszont nem értünk altalajt.

Mindkét szondában a megújított pince-járószintek alatt római leletanyag került elő, méghozzá vegyesen az 1. századi sigillatától és amphoratöredékektől a sá- vos-festett kerámián át a késő római ólomházas edé- nyekig, a kora római AS-tól VALENS kisoronáig. A szon- dákban valódi rétegsort nem találtunk, a sávós betölté- si rétegek különböző irányokba lejtének, hasonlóan a török kori várak betöltésében tapasztaltakhoz. Az al- talaj az 1. szonda DK-i sarka elé kissé emelkedik. A 2. sz. szondában kisebb-nagyobb méretű terméskövek, római tégladarabok kerültek elő öntött falazás habarcs marad- ványaival. Az 1–4. századig keltezhető római leletek és az említett kövek a késő római erőd árkanak betöltésé- re vallanak, a kövek az erőd falának öntött magjából származhatnak.

A két szonda egymástól mért távolsága 4,3 m, az erőd fal rekonstruált vonalától kb. 50 m távolságban a DK-i saroknál helyezkedik el. Feltehetőleg a metszetek nem merőlegesek az árok futására, az 1. szonda még az árok külső szélénél van, erre utal déli oldalán a 2 cölöp- lyuk, amely esetleg a paliszádfal része lehetett. A 2. sz. szonda már az árok területén rekonstruálható, itt nem értük el 4 m-en az alját. Az erőd fal lábától mért mélysége hozzávetőleg 8 m, az Apor tér és a Király utca szintkülönbségét számolva.

A területen tehát a várt középkori fellegvár árka- nak nyomát sem találtuk, kis területen viszont a késő római erőd árkat tudtuk megfigyelni.

SZŐNYI ESZTER

167. Győr, Rákóczi utca 34.

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró

2005. június 23. és július 6. között feltárást végeztünk a telken. A mintegy 2×5 m-es kutatóárok a későbbi épület alapozását jelentő kútalapokat kötötte össze. A szelvény a szomszédos telken (Rákóczi u. 36.) 2004-ben folyt megelőző feltárás vonalához kapcsolódott, így az itt feltárt jelensé- gek egy része a korábbi feltáráson is előkerült.

A mintegy 1,5 m-nyi újkori feltöltés alatt három melléklet nélküli sír, illetve töredéke került elő, keltezésük bizonytalanul a késő római korra tehető.

Alattuk átégett betöltésű római településréteget figyeltünk meg, belőlük viszonylag nagyszámú terra sigillata töredék és más 2–3. századra keltezhető kerámiatöredék került felszínre.

A legmélyebben fekvő jelenségek között megfigyeltünk egy már tavaly a szomszédos telken észlelt K–Ny irányú római árkot, valamint egy melléklet nélküli kora római csecsemő csontvázas sírját. A feltárás legjelentősebb jelensége egy helyben égetett sír volt a szelvény ÉNy-i sarkában. A sekély hamvasztógödörbe az elnagyolt égetés után gödröt ástak, és ebbe egy urnában összegyűjtve helyezték a nagyobb csontokat egy illatszeres üveg kíséretében. Az égetés helyét ezután egy kisebb földhalommal fedték be, amelynek rétegeit a szelvény metszetalában el tudtuk különíteni.

BÍRÓ SZILVIA

168. Győr, Tihanyi úti aluljáró

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kk, Kú

2005. február 25–31. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a 16. századtól adatolt úgynevezett Gabonavásártéri győri városi temető DNy-i területén, a kivitelezési munkák ütemezéséhez alkalmazkodva.

Az összesen 500 m² területen 160 temetkezést tártunk fel. A legkorábbi datálható sírok (18. sz.) a DNy-i részen voltak, a legújabbakat (20. sz.) a belső, ÉK-i területen találtuk.

A periodizációt segíti a temetőben É–D irányban húzódó árok (betöltésében 18. századi leletekkel), és kerítésfal (amelynek egy része egységesen 1856–59 között gyártott bélyeges téglákból épült, más részeihez korábbi bontásból származó téglákat használtak fel). Az árok és a fal is korábbi sírokat vágott el, a betöltött árokra később rátemetkeztek.

A rendkívül sűrűn elhelyezkedő, nemegyszer többrétegű, egymást is bolygató temetkezések között korábbi jelenségeket nem lehetett megfigyelni. A sírok földjéből származó kis számú római kori és Árpád-kori leletanyag (edénytöredék) szórványos telepobjektumok egykori jelenlétére utal.

A sírok tájolása Ny–K, ami a telek határai, illetve a belső utak változásait követi. Koporsókat elsősorban az újabb temetkezéseknél sikerült megfigyelni (köztük festett, díszes veretekkel ellátott, illetve bádogborítású is volt). Néhány sír különleges helyzete (kis ládában, zsugorítva, hason) meglepetést okozott. A karok helyzetének változása (nyújtva, a medencére hajtva, derékszögben egymás mellé hajtva, a mellre visszahajtva) a belső időrend kidolgozása után lesz értékelhető. Leglátványosabb leleteinknek a díszes, rézdróttal, gyöngyökkel, fliterekkel kivarrt gyermek-szemfedőket (talán a keresztelőkészítők maradványait) tarthatjuk (egy ilyen sírt in situ emeltünk ki). A leletanyagra jellemző, hogy igen

kevés a viselethez tartozó tárgy (gombok, 2 esetben kapsok, 2 párta, pici arany fülbevalópár, rézkarika, vasláncocskák, egy-egy sírban hajcsat illetve fésű), jellemzőbb a túlvilági útravaló (rózsafüzér, kereszték, medálok, Mariazell-i érem, szentkép maradványa, kapszulába hajtogatott imaszöveg). Egyetlen sírkőtöredéket is találtunk, Frantz kezdetű feliratának betűtípusa, helyesírása és névhasználata a 19. sz. első felére utal.

TOMKA PÉTER

169. Hajdúböszörmény, Bakóhát

(Hajdú-Bihar megye) Á

Az M35 autópálya építése során leletmentést végeztünk a 22. sz. lelőhelyen, amely a környezetéből kissé kiemelkedő Bakóhát K-i oldalán fekszik. A leletmentés során egy 30×50 m-es területen észleltünk paticsos, kerámiával és állatcsontokkal kevert foltokat, tűzhelyek és gödrök nyomait, de a nyesést követően kiderült, hogy a munkagépek oly' mértékben bolygatták a lelőhelyet, hogy csupán két mélyebb objektumot tudtunk megfogni. A felszíni és a két gödörből előkerült leletanyag alapján a lelőhelyet az Árpád-korra keltezzük.

A leletmentésen részt vettek az ELTE Régészettudományi Intézet hallgatói.

VÁCZI GÁBOR

170. Hajdúböszörmény, Bocskai tér

(Hajdú-Bihar megye) Kk, Kú

A 2005. szeptember–októberben végzett feltárás elsődleges célja az volt, hogy a 19. századtól fokozatosan elbontott templom körüli erődfalat megtaláljuk. Ezenkívül kutatásokat terveztünk a Bocskai-szobor körüli területen, valamint a templom körüli temető déli részén.

A templom körüli terméskő- és tégladarabokból épített erődfal méreteit, alakját, teljes egészében rekonstruálni lehet, a nagymértékű falpusztulás ellenére is. A K-i és a Ny-i erődfalak 60 m, az északi és déli erődfalak 90 m hosszúak voltak. A legjobb állapotban a keleti fal déli része maradt meg, a 110 cm széles fal egy részét 80 cm vastagságban sikerült megfigyelni. A 80 cm széles É-i falból csak kb. 10 m-nyi, több részletből álló falszakaszt tártunk fel. Ezek a falrészletek azonban pontosan kirajolták az egykori fal irányát, hosszát. A nyugati falból kb. 15 m-nyi két részletből álló, 80 cm széles falszakaszt tudtunk feltárni. A két falrészlet azonban itt is elegendő volt a fal irányának meghatározásához. A déli fal kutatása volt a legnehezebb. Az út melletti szegélykő megbontása nélkül csak egy 20 m hosszú szakaszt tudtunk feltárni. Ebben a szelvényben falszakaszt nem találtunk, csak a fal visszatöltött alapozási árkat figyeltük meg.

A keleti erődfal mindkét sarkán bástya helyezkedett el. A háromnegyed kör alakú DK-i bástyából csak egy félkörív maradt meg. A kb. 7 m átmérőjű, terméskőből és téglából készült falat 1 m széles alapozóárokba építették.